

Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement

Begeleiden en adviseren bij pensioenkeuzes: De rol van verzekeraars, adviseurs en werkgevers

prof. dr. Lisa Brüggem

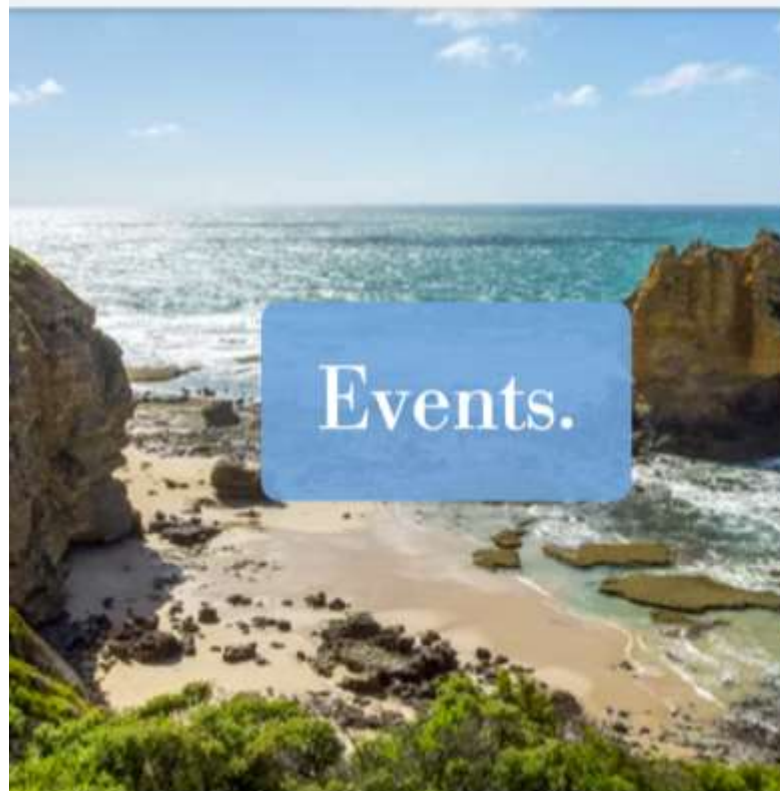
Directeur Netspar; Hoogleraar Financial Services Maastricht University

25 mei april 2023

Mogelijke keuzes

1. Hoog/laag of laag/hoog (meer/minder pensioen in het begin)
2. Eerder stoppen met werken
3. Langer doorwerken
4. Partner pensioen uitruilen
5. Deeltijdpensioen
6. *Bedrag in eens (lump-sum)*

Beleggingsrisico

Feedback

Mooie foto's?

Onderzoek naar keuzebegeleiding

Söderberg
& Partners

BISS
Brightlands Institute for Smart Society

Maastricht University

Montae
& Partners

*Juli – September
2022*

*Oktober – December
2022*

Kansen en risico's, communicatie, guidance

Top 3 kansen:

1. als fonds aantrekkelijk blijven voor werkgever(s) en werknemers(s)(organisaties)
2. deelnemers beschermen tegen het maken van verkeerde keuzes
3. visie / strategie waarmaken

Top 3 risico's:

1. kostenstijging
2. aansprakelijkheidsrisico
3. reputatierisico

Nieuwe open norm van keuzebegeleiding (WTP)

81% is voorstander van een open norm

85% had tot augustus nog geen bestuurlijke ambitie geformuleerd

- Wel ~50% nog voor 2022 geagendeerd
- Fondsen die al een bestuurlijke ambitie hebben, gaan verder dan het minimale wat nodig is

~50% vindt dat voor het adequaat begeleiden van keuzes de pensioenuitvoerder de gehele financiële situatie dient uit te vragen, maar bijna 40% is het hiermee (helemaal) oneens

- Grote verdeeldheid over wat adequaat begeleiden van deelnemers inhoudt
- Ondernemingspensioenfondsen: 2/3 vindt niet dat voor het adequaat begeleiden van keuzes de pensioenuitvoerder de gehele financiële situatie dient uit te vragen
- Bedrijfstakpensioenfondsen: meer dan de helft vindt dit wel

Fase 2: Experiment

Data | Aantal deelnemers

Online tool | [volledig doorlopen] N = 120

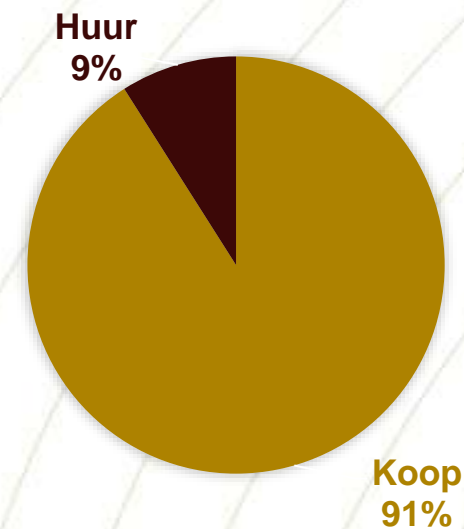
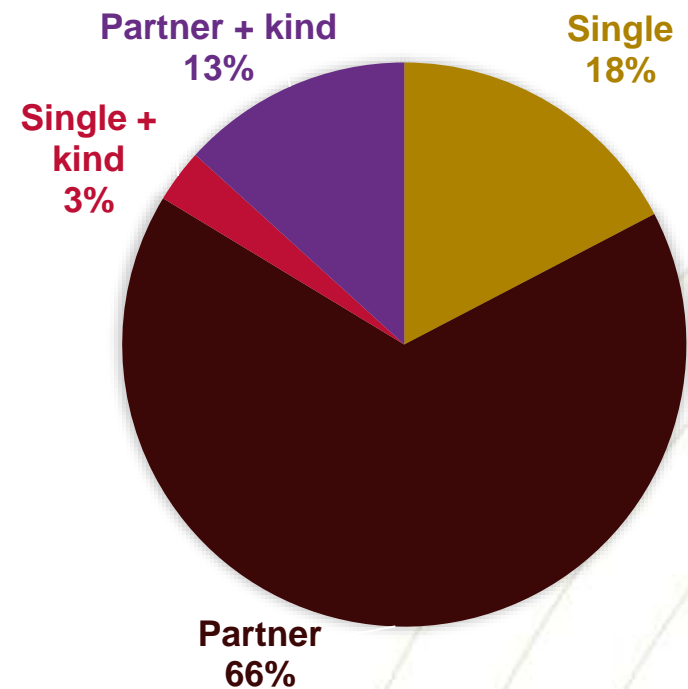
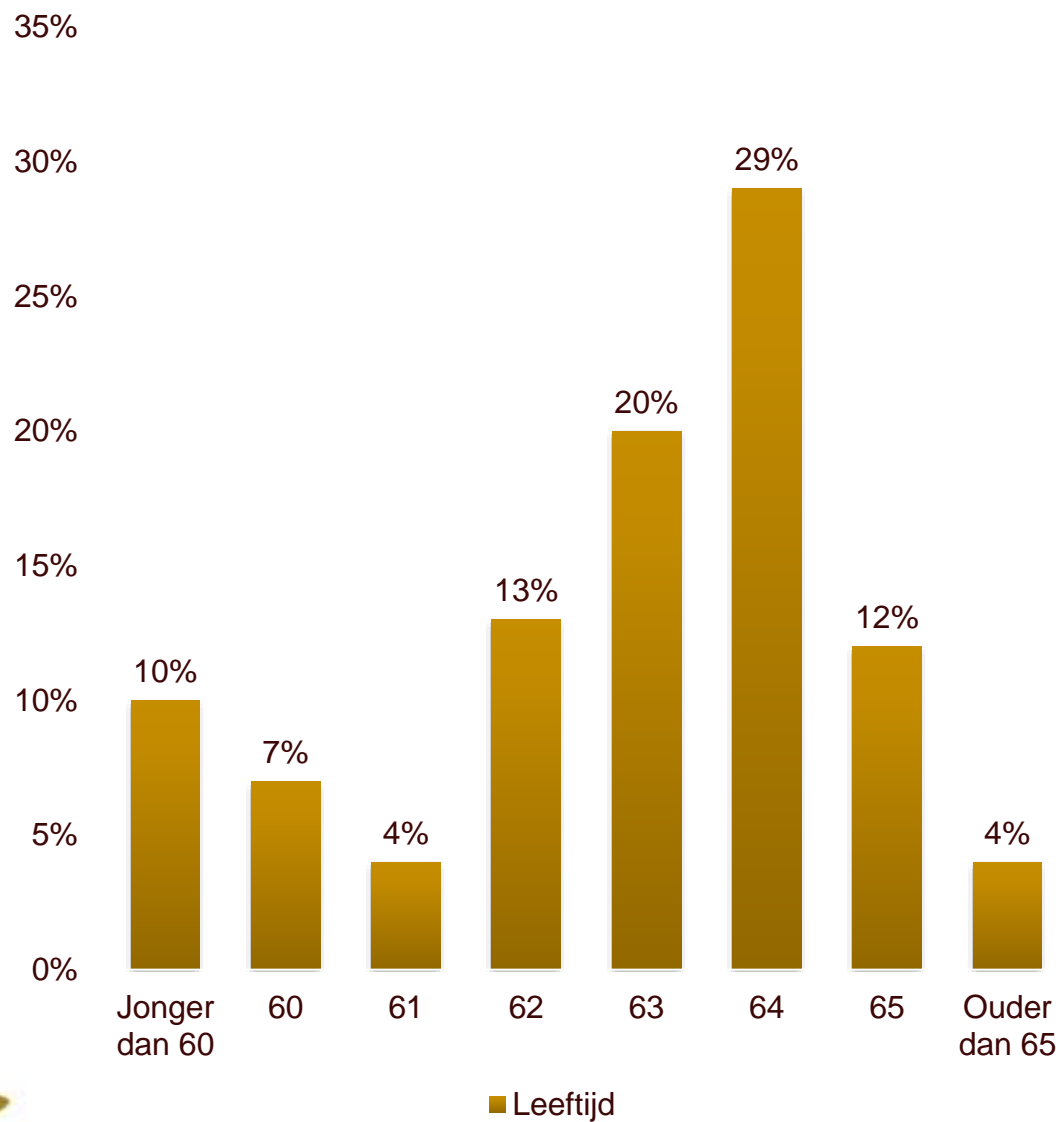
Vragenlijst | N = 105

Koppeling met tooldata kan niet voor iedereen gemaakt worden

Gebruikte dataset | N = 98

Conditie	N	%
1. Zelfstandig	37	38
2. Groepssessie	26	27
3. 1-op-1 gesprek	35	36

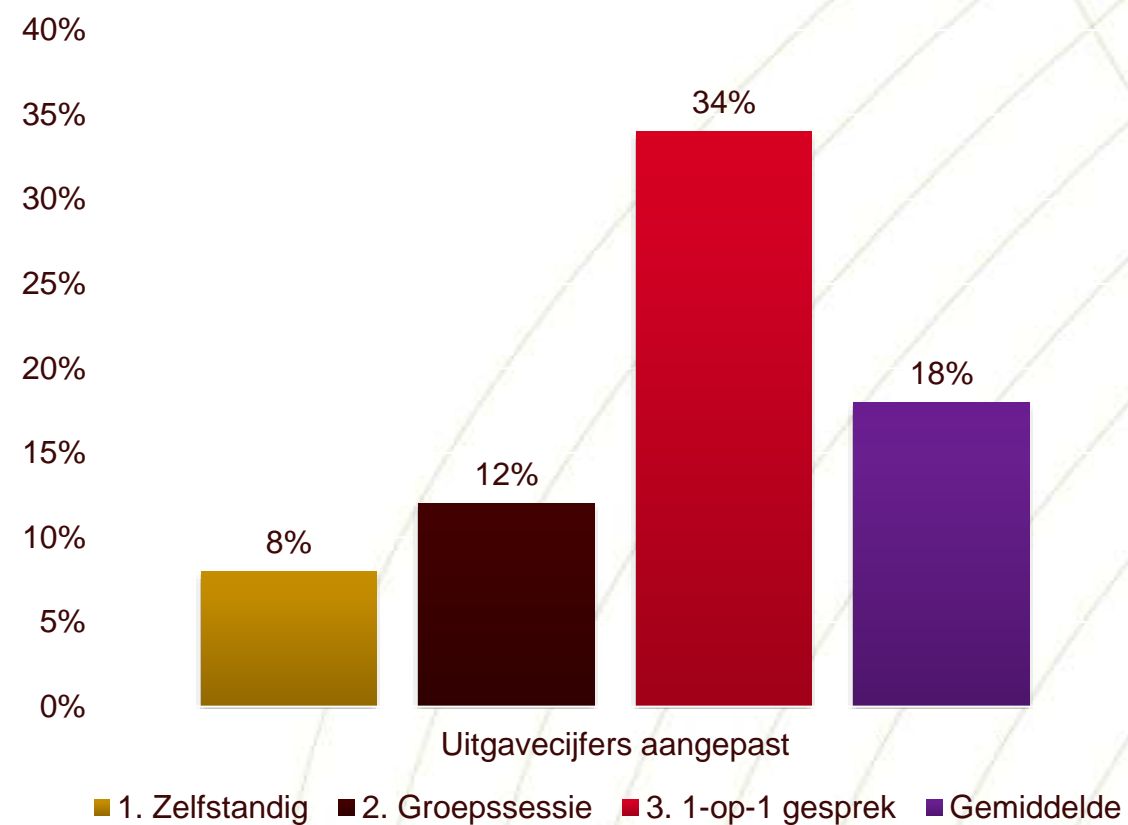
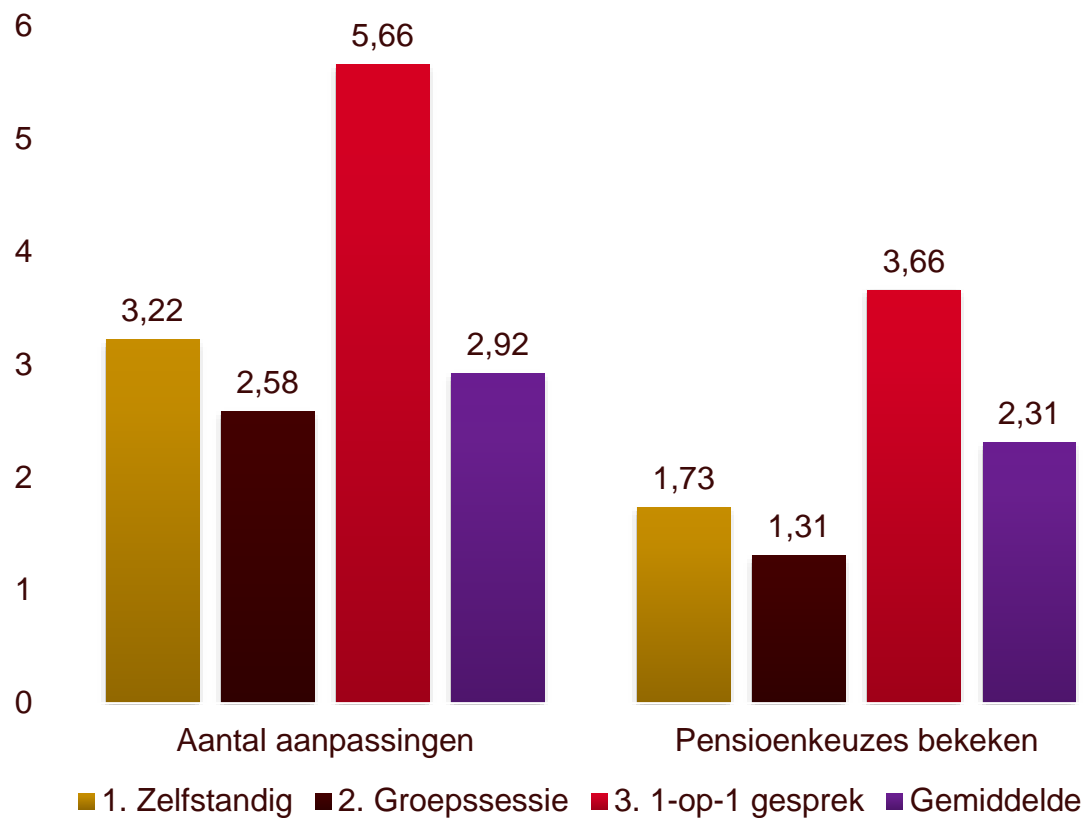
Data | Achtergrondkenmerken

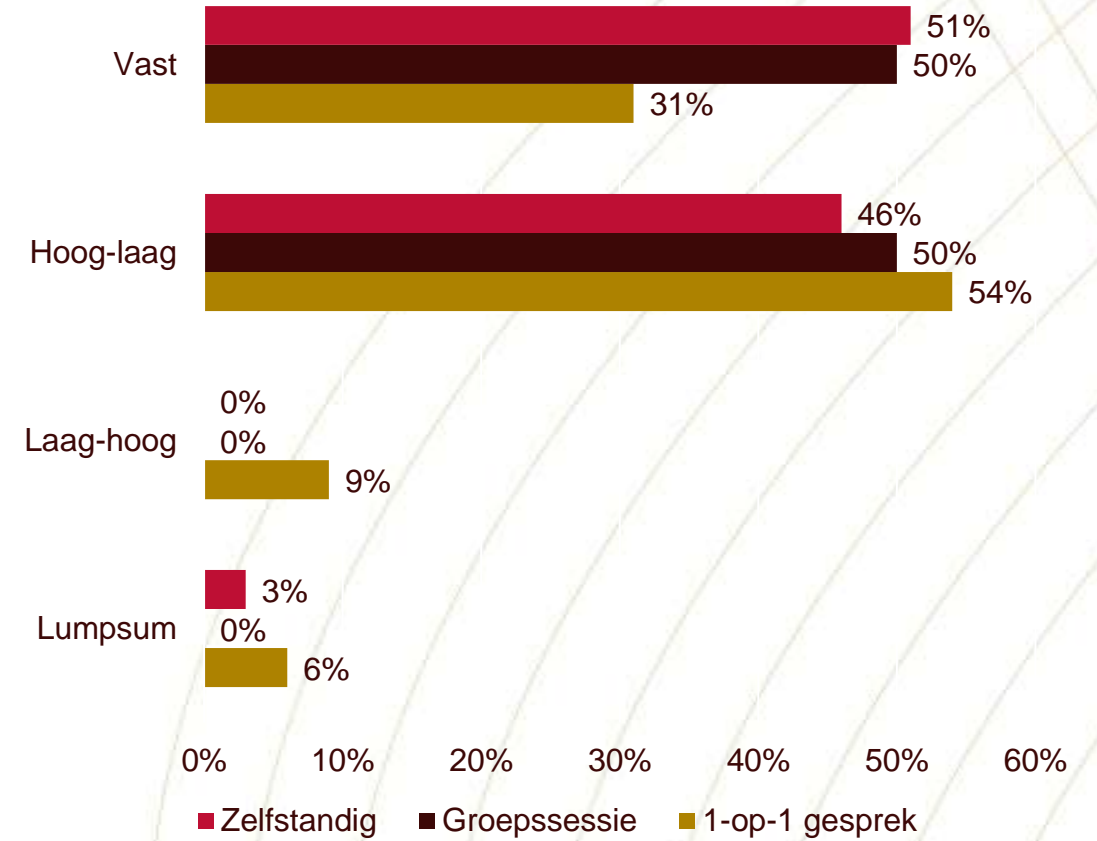
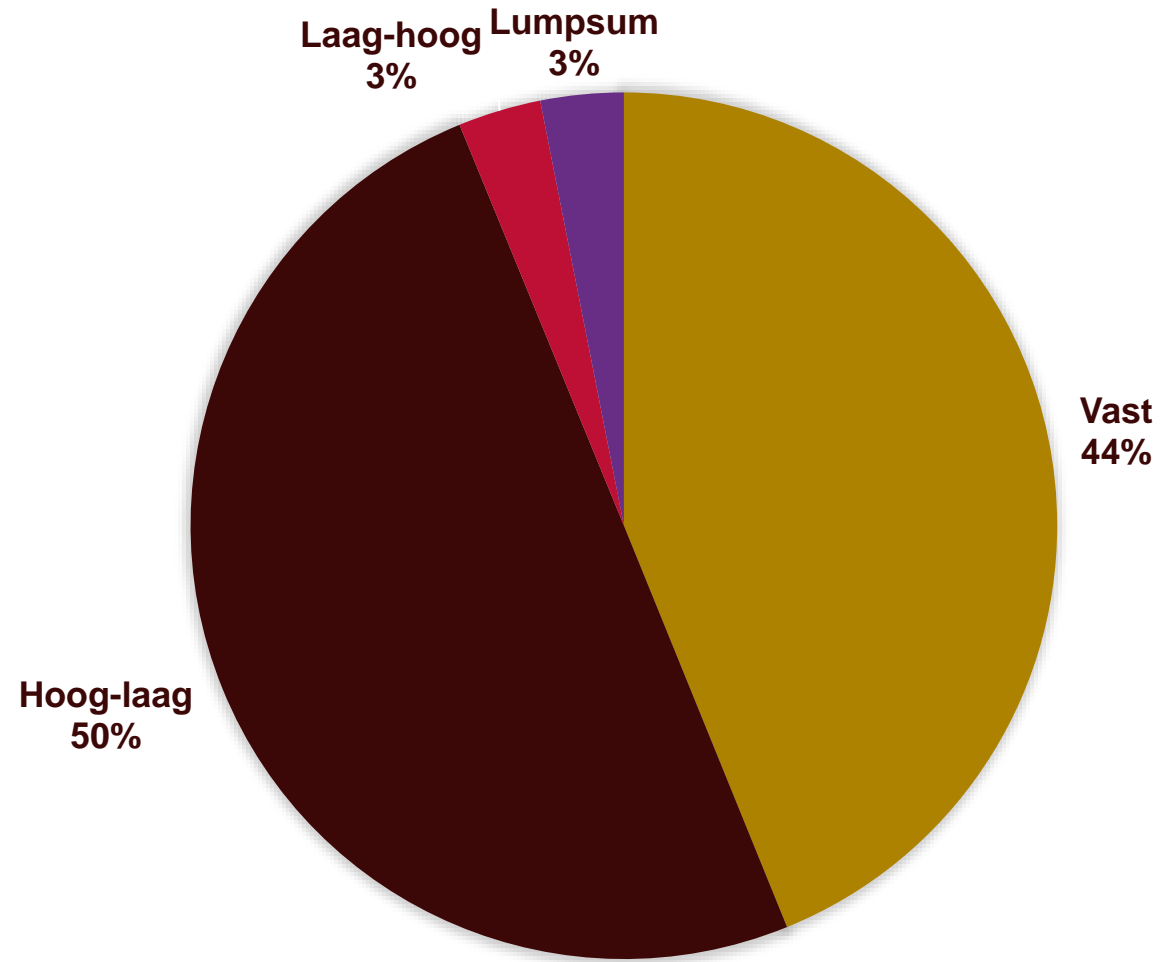
Data | Financiële situatie

	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Inkomen	€ 69.574	31.679
Uitgaven	€ 33.237	9.293
Besteedbaar inkomen	€ 43.919	18.052
Pensioen (2 ^e pijler)	€ 38.291	19.866
Financiële stress	1,83	0,61

Resultaten | Gebruik van de tool

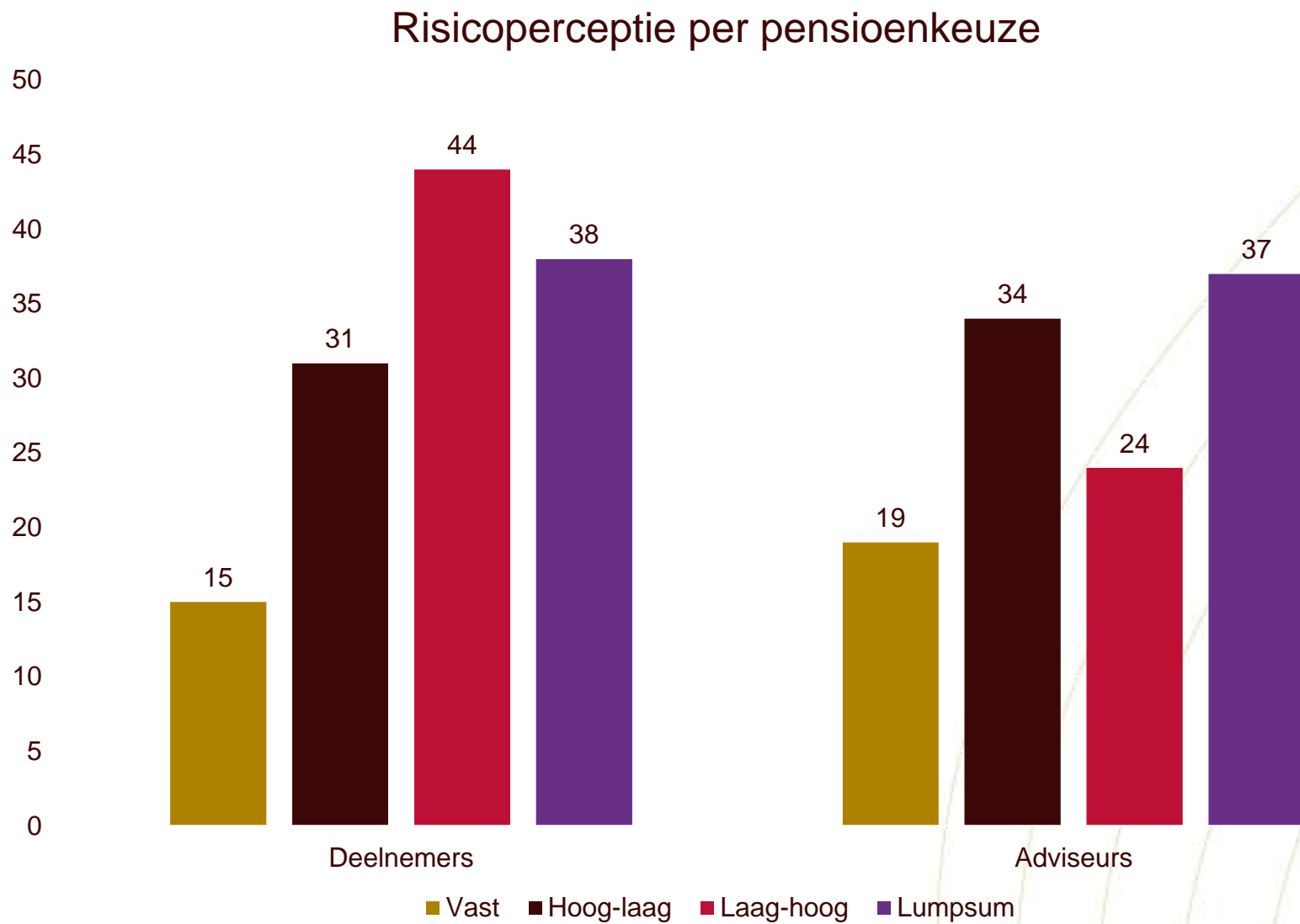

Resultaten | Pensioenkeuze

How risicovol vinden
jullie de keuzes?

Resultaten | Pensioenkeuze

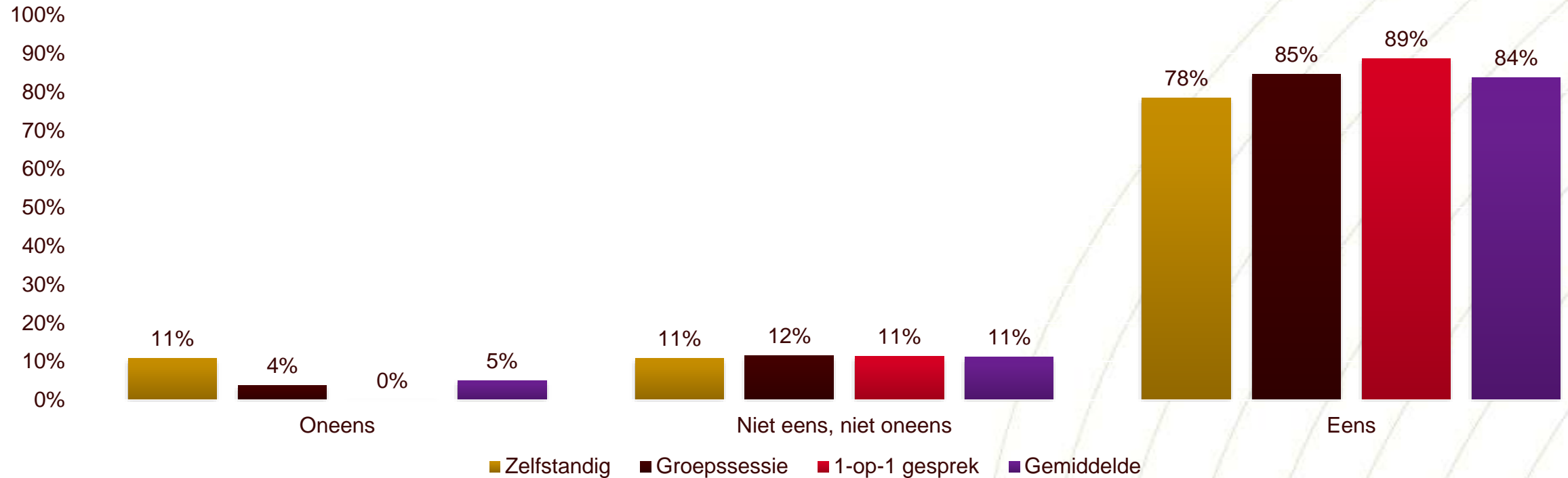

Resultaten | Vertrouwen in de pensioenkeuze

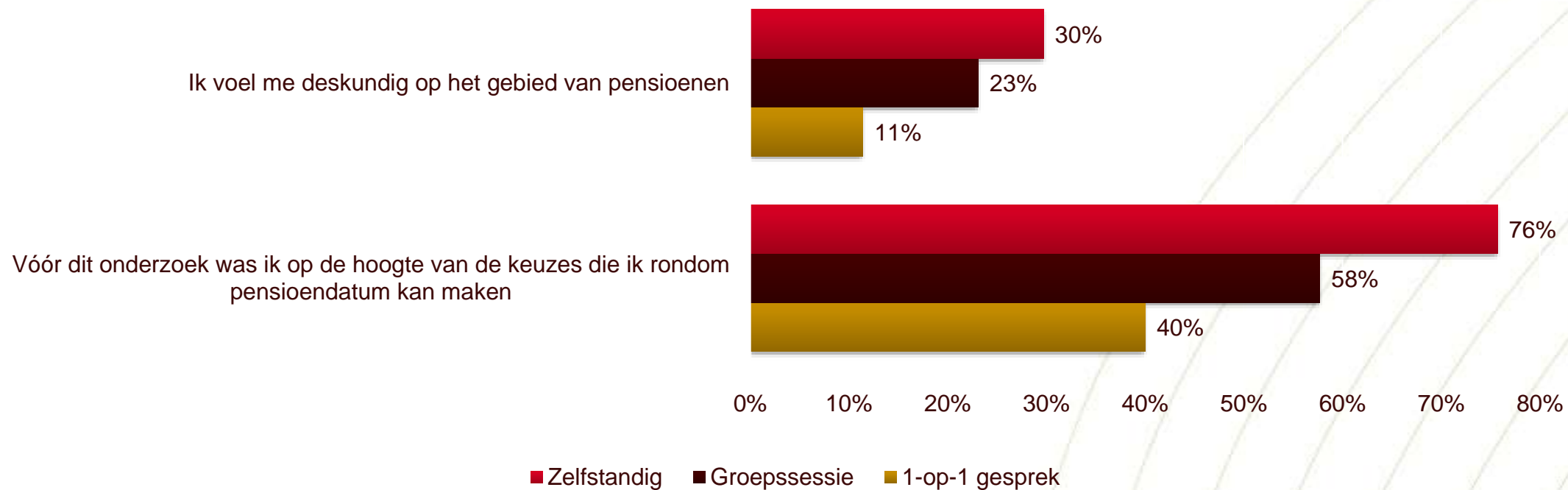
	(Helemaal) oneens	Niet eens, niet oneens	(Helemaal) eens
Ik voel me comfortabel bij de keuze die ik heb gemaakt	4%	18%	78%
Ik voel me goed over mijn keuze	1%	19%	80%
Ik ervaar negatieve emoties over de keuze die ik heb gemaakt	84%	12%	4%
Of het nou de beste keuze is of niet, ik voel me oké over de keuze die ik heb gemaakt	1%	19%	80%
Ook al weet ik niet of deze keuze de beste was, ik voel me volledig comfortabel bij de keuze die ik heb gemaakt	5%	25%	70%
Ik weet zeker dat mijn keuze de beste was die ik kon maken	17%	41%	42%

Resultaten | Begrip

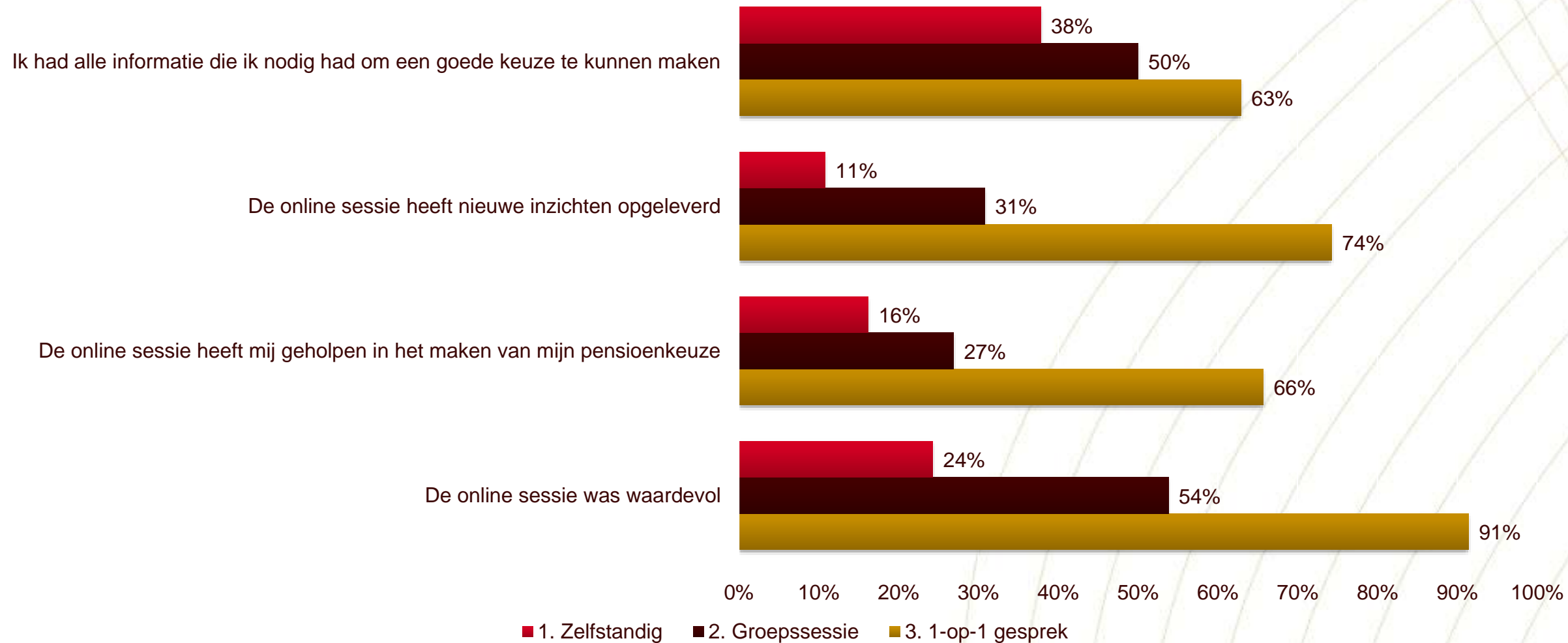
Ik begrijp wat de keuze die ik heb gemaakt voor mijn toekomstige financiële situatie betekent

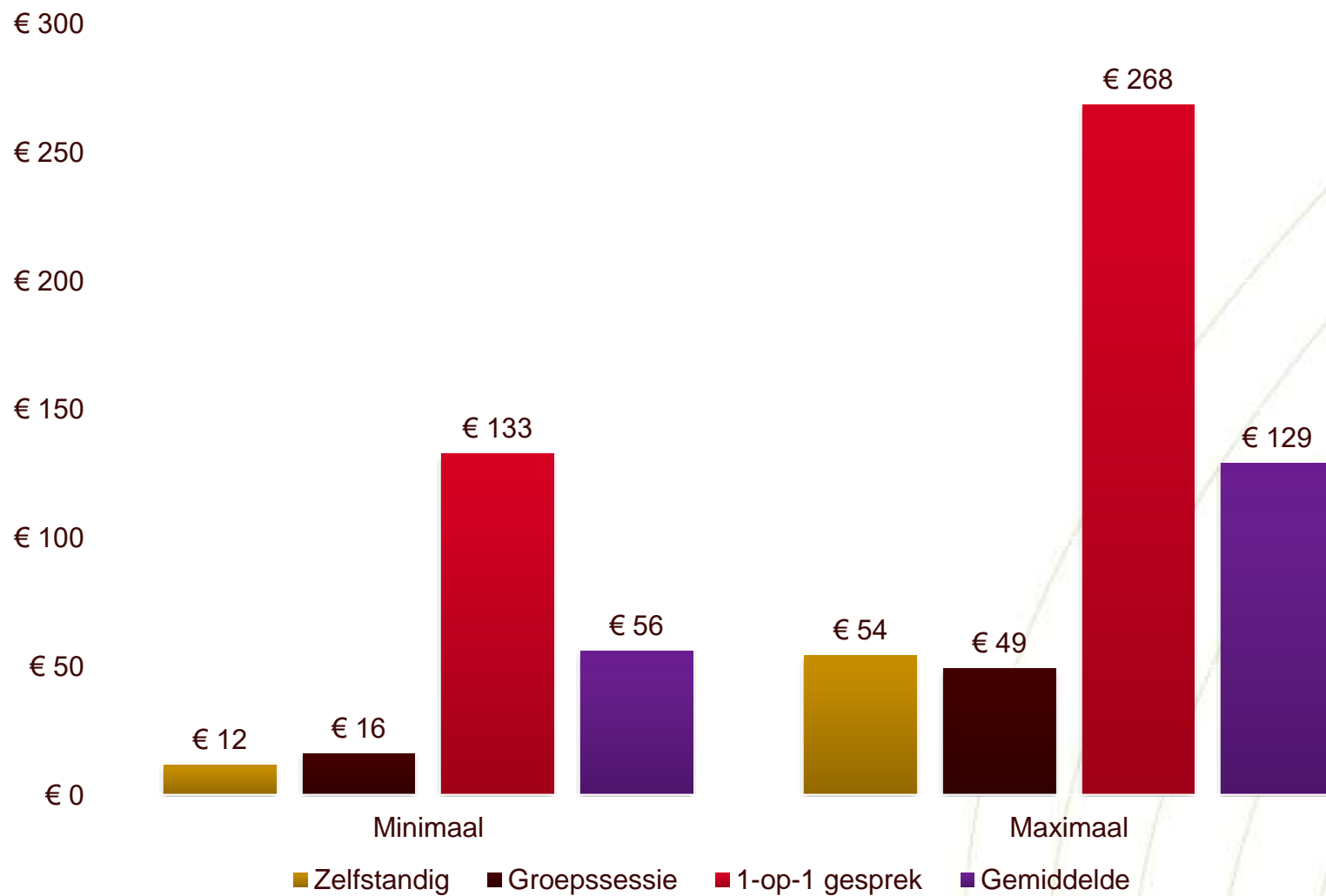
Resultaten | Deskundigheid

Resultaten | Waarde online sessie

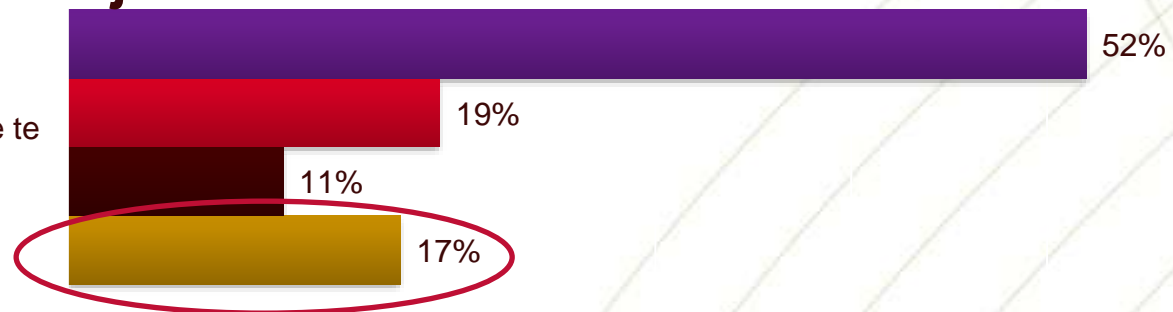
Resultaten | Bereidheid om te betalen

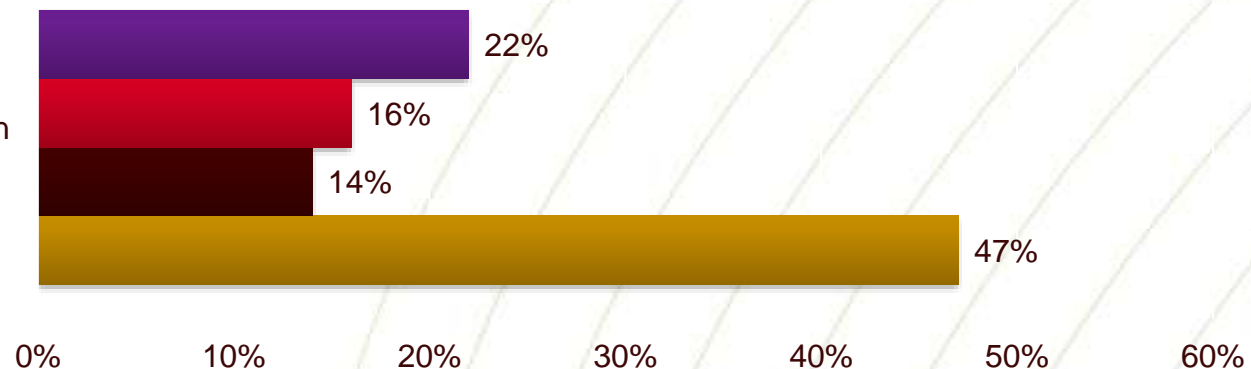
Resultaten | Intentie tot verder verdiepen

Hoe waarschijnlijk is het dat u de komende tijd:

Een afspraak met een financieel adviseur maakt om over uw pensioensituatie te praten

Uzelf beter gaat informeren over uw pensioen, bijv. door uw pensioensituatie en de mogelijke pensioenkeuzes te bekijken

■ 0-25 ■ 26-50 ■ 51-75 ■ 76-100

Conclusie

Is alleen een online tool voldoende voor goede keuzebegeleiding?

Geen (significant) verschil in pensioenkeuze en vertrouwen

Maar meer keuzebegeleiding zorgt wel voor:

- Andere interactie met de tool
- Meer begrip
- Een waardevollere ervaring
- Minder deskundigheid

→ **Wat is goede keuzebegeleiding?**

‘Goed’ [geautomatiseerd] financieel advies: definitie

Doel

Goed [geautomatiseerd] financieel advies optimaliseert het subjectieve en objectieve (financiële) welzijn van consumenten.

Basis

Goed [geautomatiseerd] financieel advies is gebaseerd op voldoende, relevante en nauwkeurige gegevens over de financiële situatie en persoonlijke voorkeuren (d.w.z. risicoprofiel, levensgebeurtenissen, doelen) van de consument. Daarnaast moet het algoritme/de adviseur objectief en transparant zijn in de manier waarop het tot het advies komt.

Resultaat

Een goed [geautomatiseerd] financieel advies geeft de consument inzicht in zijn financiële situatie en de (positieve en negatieve) gevolgen en afwegingen van zijn (mogelijke) keuzes. Het geeft de consument concrete en toepasbare acties die hem helpen zijn (financiële) welzijn in zijn specifieke situatie te verbeteren.

Communicatie

Goed [geautomatiseerd] financieel advies is begrijpelijk.

Voorlopige leidraad keuzebegeleiding

Stel deelnemers in staat om een passende pensioenkeuze te maken

- Deelnemerbehoeftes
- Ambitie
- Kosten
- Organisatieaspecten
- Civielrechtelijke overwegingen
- Ethische en privacy-overwegingen
- Capaciteit

De rol van verzekeraars, adviseurs en werkgevers?

Framing

A: ASSURANCE

Aegon PPI Nieuwsbrief voor werknemers
17 December 2014 / 2a

Uw pensioen veilig stellen wordt nog belangrijker in 2015

Beste werknemer,

Wat is er aan de hand?

De regelgeving voor uw oude dag verandert. De fiscale ruimte om pensioen op te bouwen wordt beperkt. Dat betekent vanaf januari 2015:

- Dat u mogelijk een lager pensioen opbouwt
- Dat het pensioen voor uw eventuele partner en kinderen minder kan

B: INVESTESTMENT

Aegon PPI Nieuwsbrief voor werknemers
17 December 2014 / 2b

Investeren in uw toekomst wordt nog belangrijker in 2015

Beste werknemer,

Wat is er aan de hand?

De regelgeving voor uw oude dag verandert. De fiscale ruimte om pensioen op te bouwen wordt beperkt. Dat betekent vanaf januari 2015:

- Dat u mogelijk een lager pensioen opbouwt
- Dat het pensioen voor uw eventuele partner en kinderen minder kan

Experiment in nieuwsbrief AEGON

A: ASSURANCE

UW PENSIOEN **VEILIG STELLEN** WORDT NOG BELANGRIJKER IN 2015

STEL VANDAAG NOG **ZEKER** DAT U DE WETSWIJZINGEN BEGRIJPT

VERZEKER UZELF VAN INZICHT IN UW PENSIOEN

ALS **ZEKERHEID** OVER UW TOEKOMSTIG PENSIOEN BELANGRIJK VOOR U IS

B: INVESTMENT

INVESTEREN IN UW TOEKOMST WORDT NOG BELANGRIJKER IN 2015

INVESTEER DAAROM VANDAAG IN UW LEVENSTANDAARD VAN MORGEN

INVESTEER VANDAAG NOG TIJD OM INZICHT TE KRIJGEN IN UW PENSIOEN

ALS EEN **INVESTERING** IN UW TOEKOMSTIG PENSIOEN BELANGRIJK VOOR U IS

1st LAAG: FILM

2nd LAAG:
"MIJN"
OMGEVING

10.121 DEELNEMERS

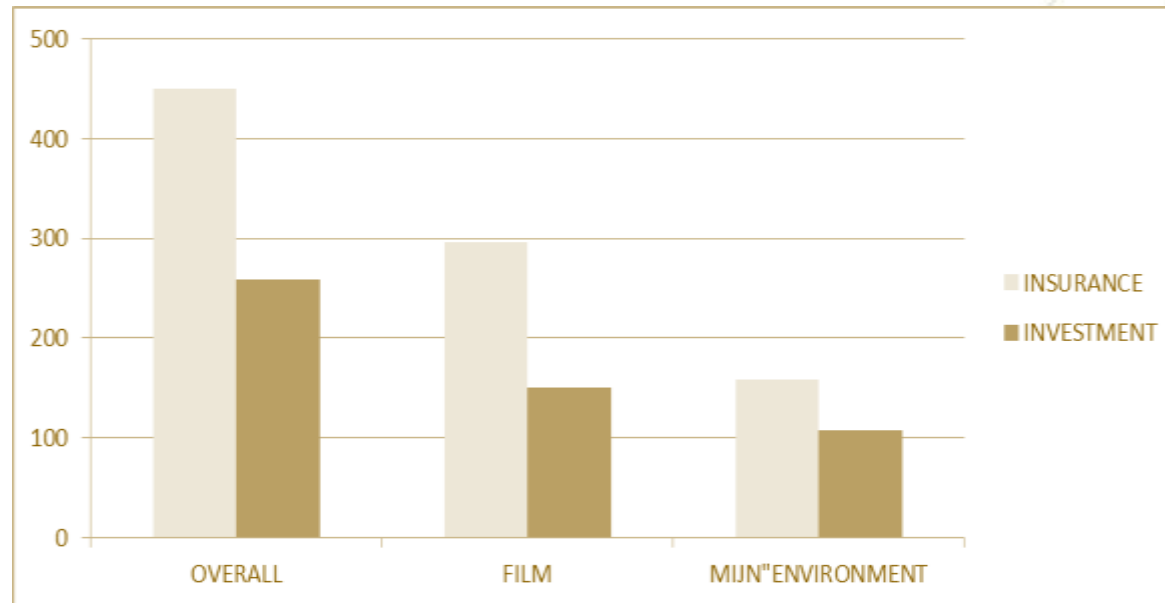

1st LAAG: FILM

2nd LAAG:
"MIJN"
OMGEVING

10.121 DEELNEMERS

Other fund choices

We believe that NEST Retirement Date Funds are likely to be the best choice for most members. But we know some members may have preferences about where their money goes or how it's looked after. Our other fund choices are designed for them. They are:

- NEST Ethical Fund
- NEST Higher Risk Fund
- NEST Lower Growth Fund
- NEST Sharia Fund
- NEST Pre-retirement Fund

Meer Netspar kennis

Pensioen & Nieuwe wetgeving – Deel II (keuzeruimte)

2 - Communications & Choice

Pensioen & Nieuwe wetgeving

Netspar Newsflash, Website, LinkedIn

Partner worden | Nieuws | Podcasts | Onderzoek | Onderwijs | Over Netspar | Pers | Contact

Network for leaders in Pensions, Aging and Retirement

PARTNER WORDEN | PUBLICATIES | EVENEMENTEN | PODCASTS | PROJECTEN

2017

Keuze architectuur in de pensioensector

Design paper 88

Elisabeth Brüggen | Kimberley van der Heijden | Thomas Post

Project: Keuzearchitectuur

Een van de meest besproken onderwerpen in de Nederlandse pensioenindustrie is of deelnemers meer keuzevrijheid zouden moeten krijgen met betrekking tot hun pensioen. Meer keuze biedt deelnemers meer controle over hun pensioenplanning en stelt hen in staat hun pensioenplanning aan hun persoonlijke voorkeuren aan te kunnen passen.

INDUSTRY

PAPER (PDF, 1,69MB)

Partner worden | Nieuws | Podcasts | Onderzoek | Onderwijs | Over Netspar | Pers | Contact

Network for leaders in Pensions, Aging and Retirement

PARTNER WORDEN | PUBLICATIES | EVENEMENTEN | PODCASTS | PROJECTEN

2021

Het begeleiden van pensioenkeuzes: drie lessen uit het medische vakgebied om tot betere pensioenbeslissingen te komen

Netspar Design paper 167

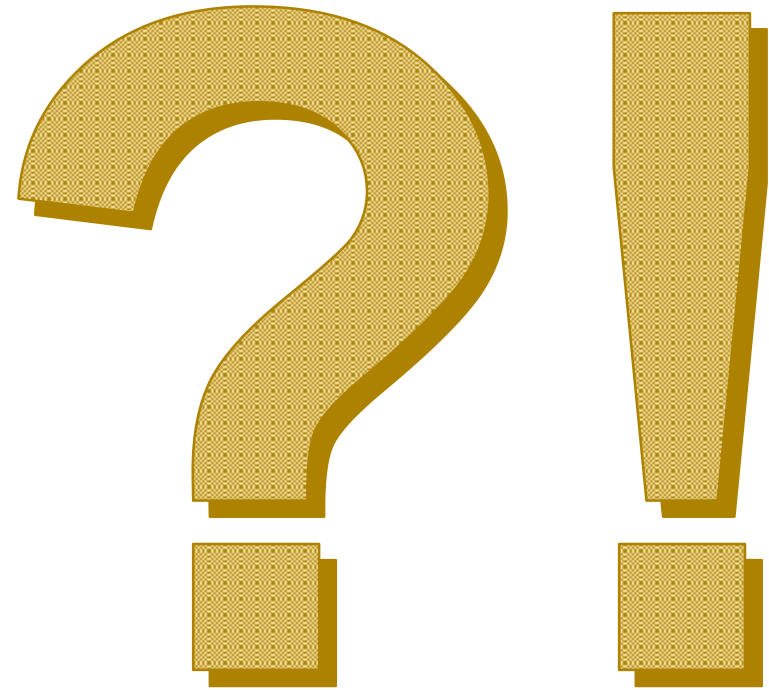
Dregje Noldeman | Hans Hoeken | Jelle Strikwerda

Project: Effectiteit van keuzehulpinstrumenten in pensioenconsultaties bij de tot een pensioenuitkering

"Onderzoek naar de manier waarop patiënten medische beslissingen nemen, kan helpen om pensioenkeuzes te vereenvoudigen en verbeteren"

INDUSTRY

PAPER (PDF, 1,2MB)

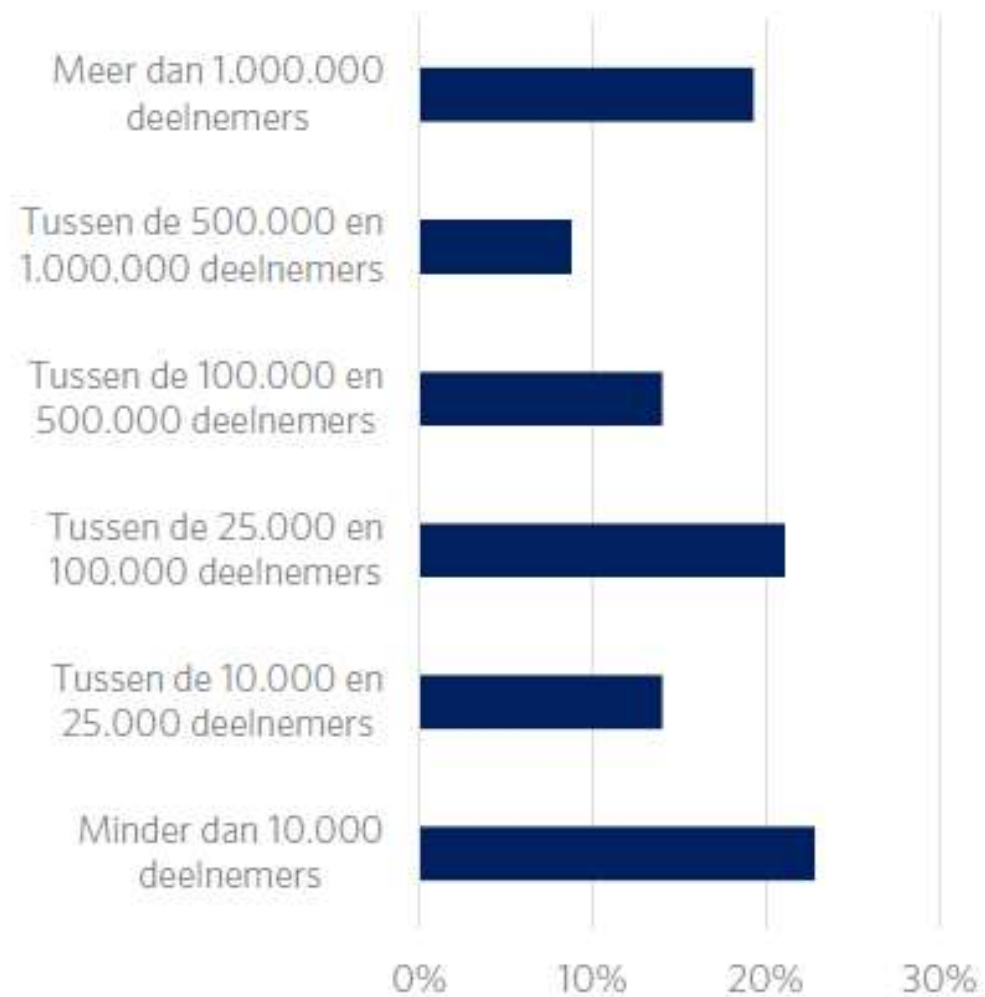
Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement

Lisa Brügger

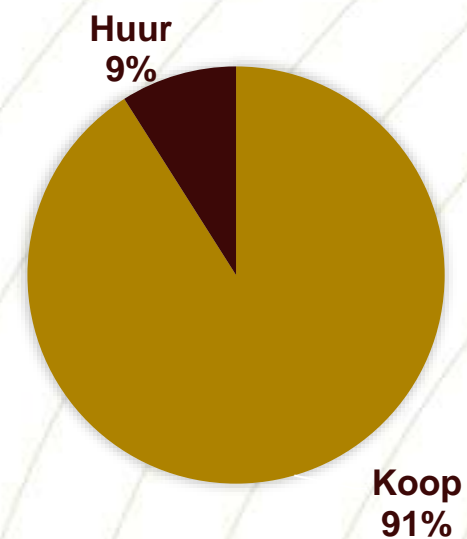
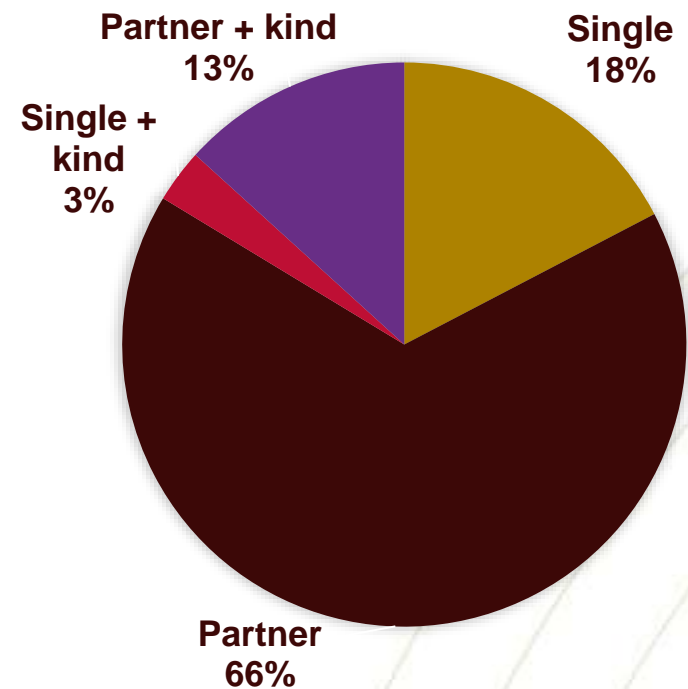
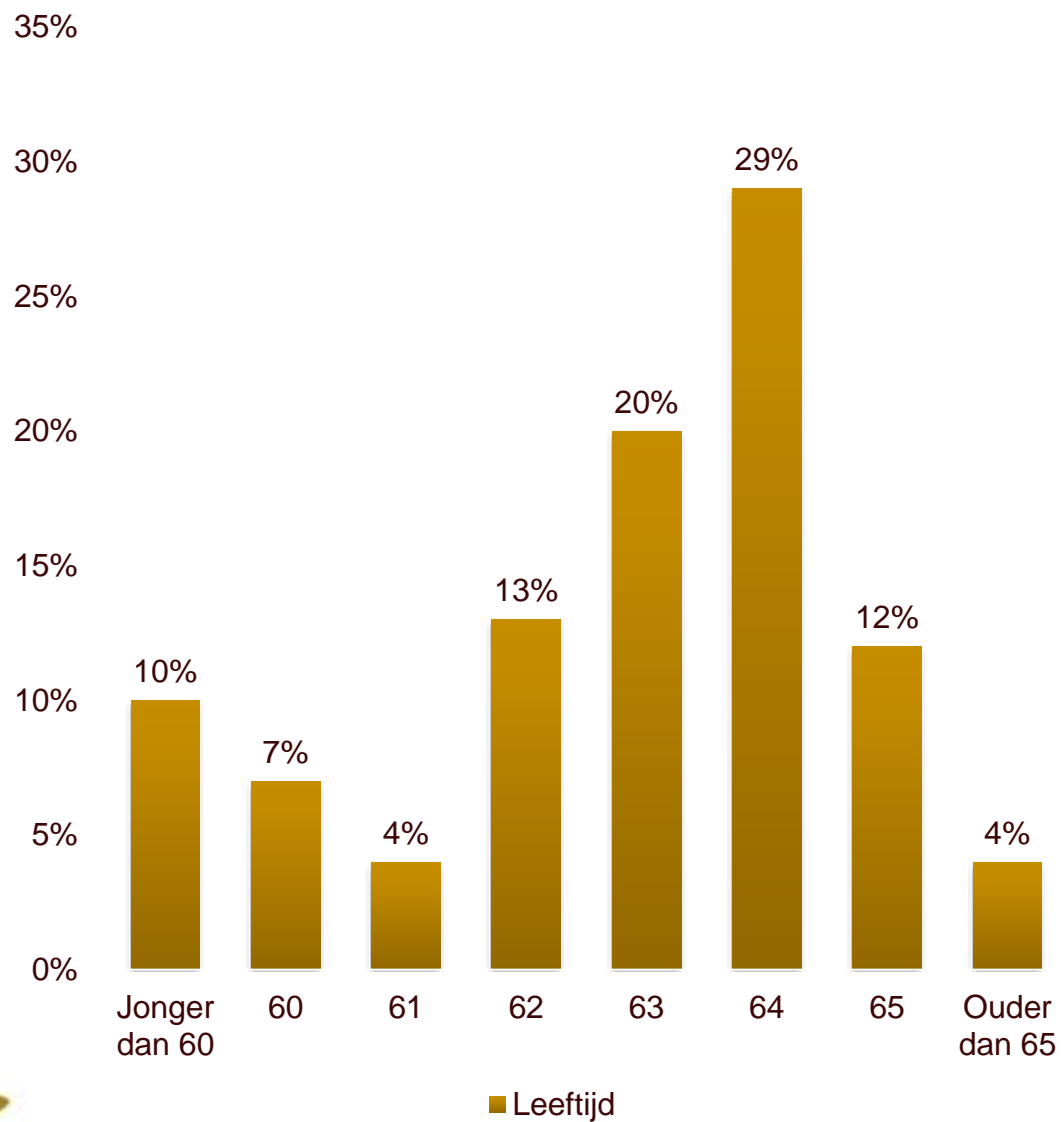
e.c.bruggen@tilburguniversity.edu

Netspar, Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement
is een onafhankelijk kennisnetwerk, gericht op een goed geïnformeerd pensioendebat.

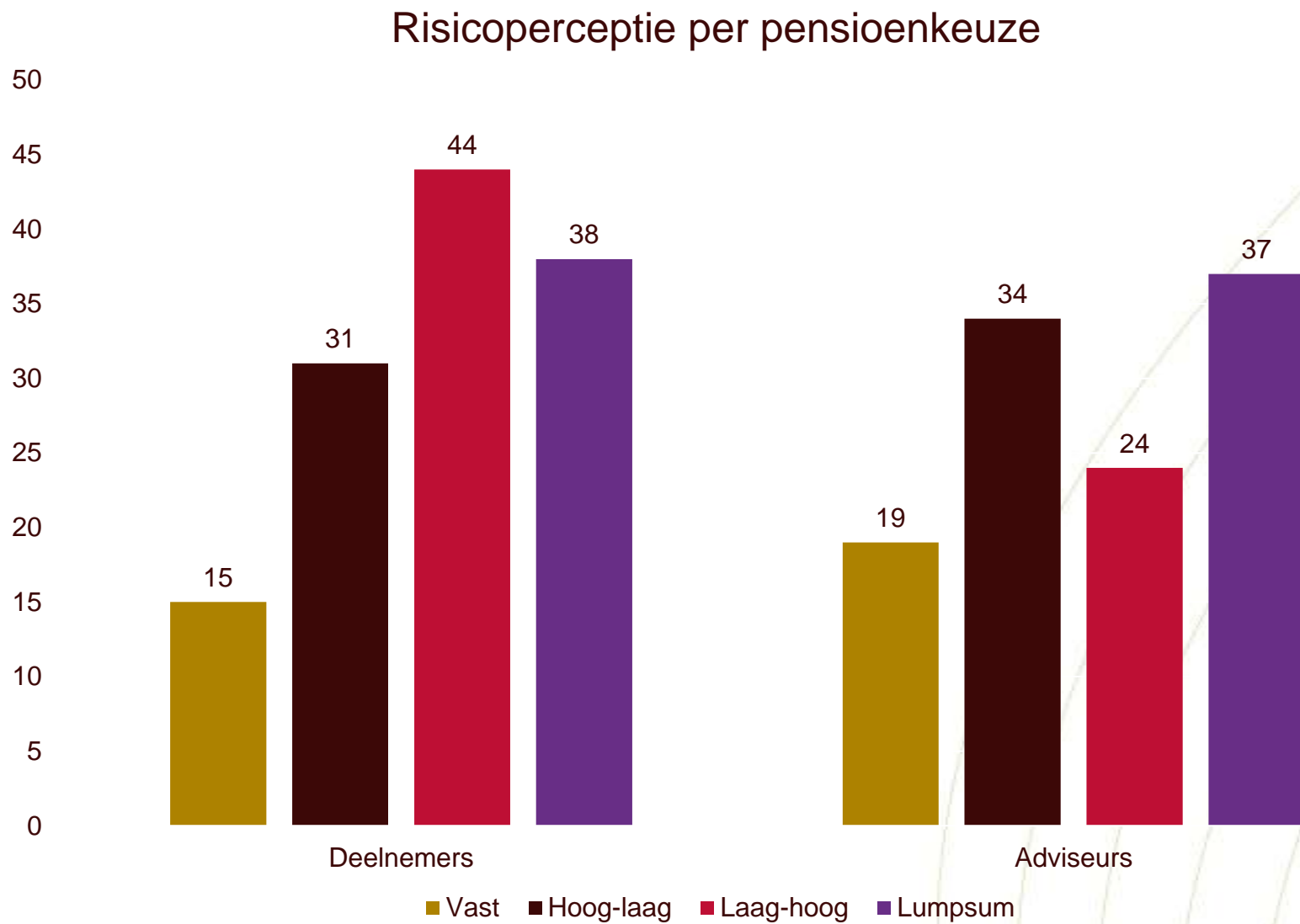
Omvang pensioenfondsen

Data | Achtergrondkenmerken

Resultaten | Pensioenkeuze

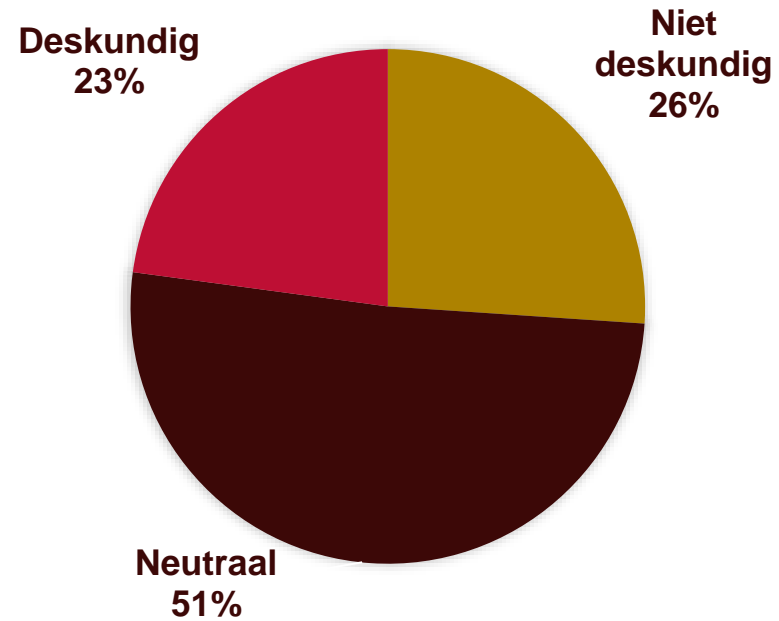

Resultaten | Vertrouwen in de pensioenkeuze

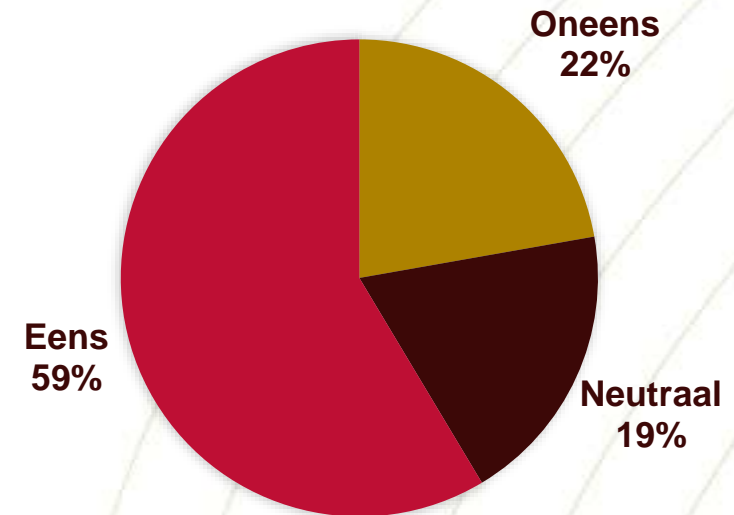
	(Helemaal) oneens	Niet eens, niet oneens	(Helemaal) eens
Ik voel me comfortabel bij de keuze die ik heb gemaakt	4%	18%	78%
Ik voel me goed over mijn keuze	1%	19%	80%
Ik ervaar negatieve emoties over de keuze die ik heb gemaakt	84%	12%	4%
Of het nou de beste keuze is of niet, ik voel me oké over de keuze die ik heb gemaakt	1%	19%	80%
Ook al weet ik niet of deze keuze de beste was, ik voel me volledig comfortabel bij de keuze die ik heb gemaakt	5%	25%	70%
Ik weet zeker dat mijn keuze de beste was die ik kon maken	17%	41%	42%

Resultaten | Deskundigheid

HOE DESKUNDIG VOELT U ZICH OP HET GEBIED VAN PENSIOENEN?

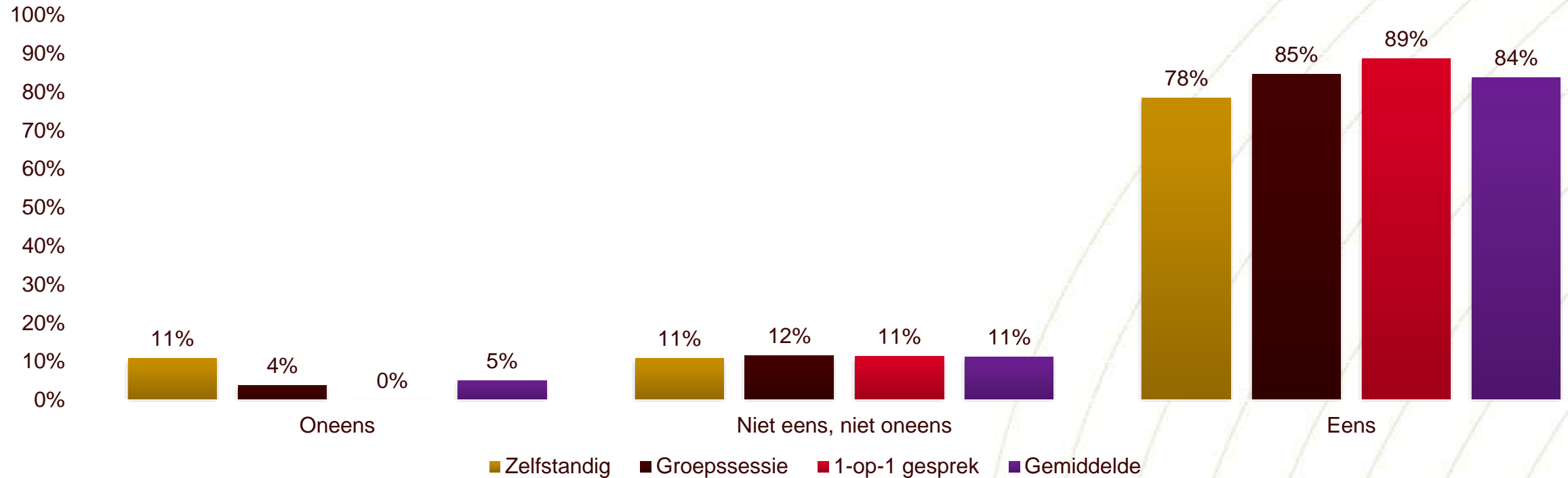

VÓÓR DIT ONDERZOEK WAS IK OP DE HOOGTE VAN DE KEUZES DIE IK RONDOM PENSIOENDATUM KAN MAKEN

Resultaten | Begrip

Ik begrijp wat de keuze die ik heb gemaakt voor mijn toekomstige financiële situatie betekent

Resultaten | Vertrouwen in maatwerk

In hoeverre had tijdens het invullen van de tool bedenkingen over het volgende: Of de tool..	(Helemaal) oneens	Niet eens, niet oneens	(Helemaal) eens
..de uniekheid van mijn financiële situatie zou erkennen	28%	34%	39%
..mijn unieke omstandigheden in overweging zou nemen	25%	31%	45%
..de informatie zou afstemmen op mijn unieke geval	26%	26%	49%

Artikel 150j Wet Toekomst Pensioenen

Memorie van Toelichting

- Actieve deelnemers en gewezen deelnemers moeten geïnformeerd worden over de hoogte van het (te bereiken) **pensioen in de huidige en nieuwe regeling**.
- Pensioengerechtigden moeten geïnformeerd worden over de hoogte van hun **uitkering in de huidige en nieuwe regeling**.
- Ex-partners moeten geïnformeerd worden over de hoogte van het **bijzonder partnerpensioen in de huidige en nieuwe regeling**.
- Effecten alle beleidskeuzes moeten zijn verwerkt in berekeningen
- Actieve en gewezen deelnemers krijgen hoogte pensioen op richtleeftijd te zien in **scenario's**, met behulp van **navigatiemetafoor**
- Actieve en gewezen deelnemers moeten **inzicht krijgen in de ontwikkeling van het pensioen ná ingang** op de richtleeftijd, met behulp van de navigatiemetafoor
- Als er afspraken zijn gemaakt over compensatie in de vorm van het toedelen van extra vermogen aan deelnemers, moet dit ook inzichtelijk worden gemaakt.

Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement

Netspar

Netspar, Network for Studies on Pensions, Aging and Retirement
is een onafhankelijk kennisnetwerk, gericht op een goed geïnformeerd pensioendebat.

Respondenten

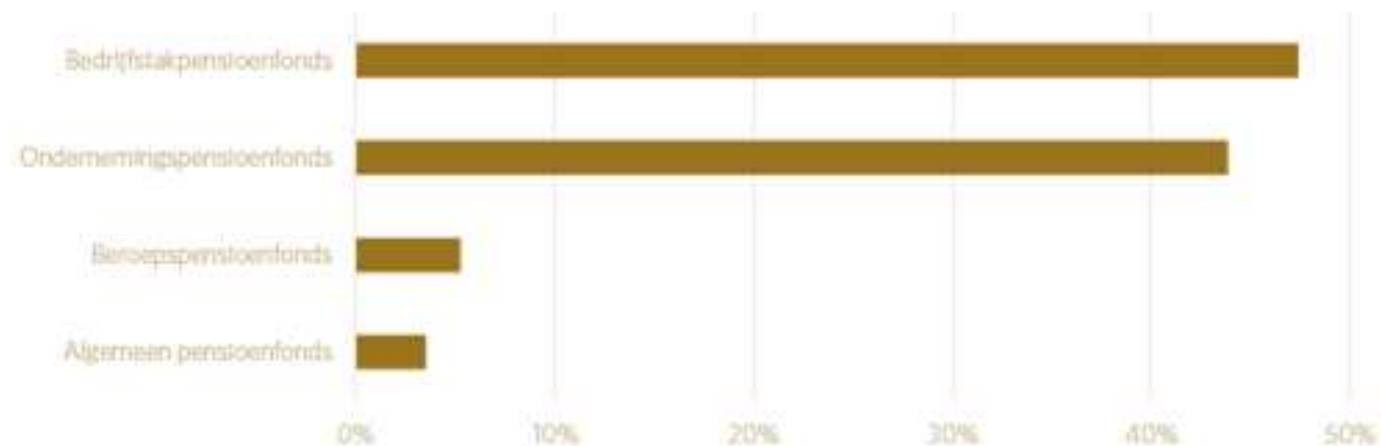
57 respondenten;

23% kleine, 21% middelgrote en 19% grote pensioenfondsen

Gros: medewerker van het bestuursbureau (35%); bestuurder (25%)

Meeste respondenten bedrijfstak- of ondernemingspensioenfondsen; Ook beroepspensioenfondsen en algemeene pensioenfondsen

Resultaten | Vertrouwen in maatwerk

In hoeverre had tijdens het invullen van de tool bedenkingen over het volgende: Of de tool..	(Helemaal) oneens	Niet eens, niet oneens	(Helemaal) eens
..de uniekheid van mijn financiële situatie zou erkennen	28%	34%	39%
..mijn unieke omstandigheden in overweging zou nemen	25%	31%	45%
..de informatie zou afstemmen op mijn unieke geval	26%	26%	49%